

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martínek •

GEGR, 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG den 25. OKTOBER 1976 • EL, POSTFACH 606, CH-8058 ZUERICH FLUGHAFEN • Nr. 43.

Opět dvě želízka v ohni

Vývoj situace v jižní Africe se jen pracně a oklikami dostává kupředu: zatímco některé aspekty jsou nadějně, jiné události kladou do cesty nové překážky.

Ministerský předseda Rhodesie Ian Smith potvrdil svou ochotu účastnit se plánované konference s černošskými vůdci a státníky sousedních zemí, která se má pod britským předsednictvím pokusit o sestavení smíšené prozatímní vlády pro Rhodesii. To je nepochybně jistý klad, Smith tedy už přijímá návrhy, které mu v tomto smyslu dal před časem Henry Kissinger. Ve Washingtonu proběhly porady amerických, britských a jihoafrických činitelů o finančním zajištění vládní změny v Rhodesii: jedná se o několikamilardový dolarový fond, který má udržet rhodéské hospodářství v chodu a sloužit jako pobídka bělochům, aby v Rhodesii zůstali i poté, co černoši převzmou otěže vlády.

S těmito pozitivy v pozadí jde teď v podstatě o to, získat souhlas presidentů pěti afrických zemí, které takřka s Rhodesii sousedí, respektive mají přímý zájem na tamnějším rasově-politickém a ústavně-právním vývoji. Je známo, že černošští vůdci odmítli některé aspekty Kissingerova plánu, a bezprostředním cílem diplomatického úsilí je přijatelný kompromis.

Sovětský svaz věstil Kissingerovi neúspěch ještě dřív, než zakončil svou africkou misi, a moskevská propaganda už týdně hlásá do světa, že prý západní návrhy na mírové řešení jihoafrické problematiky nejsou víc, než pokusem imperialistů a neokolonialistů udržet si posice na černém kontinentě. Nezástává ale jen při propagandě. Velitel rhodéské ar-

mády řekl v Salisbury, že zatímco většina černé Afriky by byla ochotna zkusit rhodéská jednání na základě britsko-amerického plánu, republika Mozambik, spolu s blíže nedefinovanými "komunistickými kruhy" prý naopak usiluje o vystupňování guerilové války proti Rhodesii a tím o sabotáž mírového řešení. (President Mozambiku, Samora Machel, je jedním z oněch pěti černošských státníků, o nichž jsme právě hovořili, a jeho militantnost je dobře známa.) Ke "komunistickým kruhům" patří jistě Sovětský svaz, na který se také docela otevřeně obrátil britský ministr zahraničí Crosland v projevu ve Valném shromáždění Spojených národů; žádal, aby Moskva se v jižní Africe chovala odpovědně, jak to v duchu politiky uvolňování napětí také má dělat, a nevytvářela umělé konfliktní situace, které mohou vést ke katastrofálnímu krveprolití.

Mezitím přinesla západo-německá tisková kancelář DPA zprávu z lisabonských vojenských kruhů — podle níž Sovětský svaz buduje velkou leteckou a námořní základnu na ostrově Bazaruto u mozambického pobřeží. Tisková kancelář AFP zase věnovala pozornost moskevské návštěvě angolského presidenta Agostinha Neta. Angolský režim je závislý na podpoře Moskvy — a Neto sám přichází eventuálně v úvahu jako další — šestý účastník vládní konference o Rhodesii. Kromě toho angolský prezident vyslovil také "bezpodmínečnou solidaritu" své země s takzvanými osvobozovacími hnutími v Namibii a Jihoafrické republice. AFP upozorňuje na to, že zatímco v Angole je stále přes deset tisíc kubánských vojáků, vůdce levicového hnutí SWAPO v

Ve světových hlavních městech vzbudila pozornost nová aktivita Moskvy na mezinárodním jevišti. Sověty pokládají zřejmě za nutné znovu potvrdit svou úlohu světové velmoci po tom, co byly zatlačeny ze středu dění na Blízkém východě, v Jižní Africe i v jiných částech světa.

Kreml nedávno předložil nový mírový plán pro Blízký východ; chce, aby byla znovu svolána ženevská konference, le stále žádá, aby "se na vypracování předběžné agendy podíleli také Palestinci, což Washington odmítá. Moskva ukázala také přívětivější tvář Peking, i když mu zrovna nenabídla olivovou ratolest. Sovětské poselství Číně kupodivu neobsahuje žádný poukaz na Mao Ce Tunga nebo maoismus. Moskva patrně ani vážně nepočítá s tím, že dostane odpověď od Peking, který ji nadále ostře kritizuje a je momentálně plně zaměstnán bojem proti vnitřní klice Maovy vdovy. Moskva dále ústy Andreje Gromyky naznačila americkému presidentu Geraldovi Fordovi, že si přeje brzké uzavření smlouvy o omezení strategických zbraní, i když takové klíčové otázky, jako jsou americká křižující střela a sovětský bombardér "Backfire", musí být teprve vyřešeny.

sousední Namibii, Sam Nujoma, navštívil na pozvání komunistické strany Kubu. V Havaně poděkoval Kubě za "praktickou — materiální, diplomatickou a politickou pomoc" a ujistil hostitele, že organizace SWAPO v Namibii vystupňuje svou ozbrojenou guerilovou válku. Z geopolitického hlediska má tedy Moskva dvě želízka v ohni, a to na obou stranách jižní Afriky.

Diplomatická ofensiva Kremlu

Moskva naléhá na svolání světové odzbrojovací konference a předložila na OSN další návrh na uzavření celosvětové smlouvy o nepoužívání síly v mezinárodních vztazích. Celý sovětský tisk současně tvrdí, že tyto návrhy jsou středem světové pozornosti a diskuse.

Kreml náhle sdělil, že generál Leonid Brežněv přijede brzy do Bonnu. Moskva rovněž jasně ukázala, že se snaží namluvit Černé Africe, že veřejné mínění v tomto světadíle odmítá plán amerického ministra zahraničí Henryho Kissingera na urovnání rhodéské otázky. Příznačné je, že Moskva přitom zamlčuje, že takzvané frontové státy odmítly Kissingerův plán jen částečně. Hlavní list komunistické strany Sovětského svazu dal v dlouhém článku o uvolňování napětí jasně na srozuměnou, že Moskva bude nadále podporovat o-

svobozenecká hnutí na celém světě v rámci boje proti imperialismu. Zmírňování napětí neznamená, že se tato podpora zmenší; naopak zvyšuje nutnost této podpory, vysvětlila moskevská Pravda. A pokud jde o Čínu, článek v tomto listě, podepsaný autoritativním pseudonymem "Igor Aleksandrov", byl doprovázen poselstvím sovětské vlády k 27. výročí vzniku Čínské lidové republiky. Ve srovnání s loňským chladným poselstvím, které odsoudilo maoismus — byl nynější článek Pravdy mnohem vřelejší. Diplomati v Moskvě pokládají také za poměrně mírná slova, která Gromyko před nedávnem našel pro Čínu ve svém projevu ve Valném shromáždění Spojených národů. Z toho všeho vyvozují pozorovatelé závěr, že Sověty přinejmenším chtějí, aby celý svět viděl, že usilují o lepší styky s Čínou.

Příjd'te vzpomenout 28. říjen 1918

do Sokolovny na 71. ulici v New Yorku, v neděli, 31. října ve 2:30 odpoledne. Příjd'te s námi vzpomenout onoho slavného pondělí, kdy celý národ jásal poprvé po 300 letech — svobodný a samostatný; uvidíte i zvláštní vydání Národních Listů z toho dne. Příjd'te i manifestovat proti útlaču a násilí, jímž oba národy, český a slovenský, znovu trpí a jež je ještě horší než to rakouské...

ČESKOSLOVENSKÝ DEN V LOS ANGELES

U příležitosti 58. výročí založení Československé republiky bude vyhlášen starostou Tomem Bradlym Československý den v Los Angeles, v neděli, 31. října 1976. Slavnostní vztyčení čs. vlajky před budovou radnice se bude konat v půl třetí odpoledne. Slavnostní projev přednese Rev. Dr. Ivan Franklin a zástupce starosty.

Kulturní a zábavní pořad bude zahájen v půl páté. Režii bohatého pořadu hudby, poesie a pantomimy má Pavel Páv za spolupráce Karla Finka a prof. Antonína Votruby. Srdečně zve

ČsNRA, odbočka T. G. Masaryk v Los Angeles

O ČESKOSLOVENSKU

Via Veneto

Koncem září a počátkem října probíhala na hlavních československých rozhlasových stanicích třetí přehlídka rozhlasových her. Všechny — tři české a tři slovenské — měly za téma socialistickou současnost — to jest: krásný a šťastný je život jen v socialismu. Jedna z her, slovenského autora Leopolda Slovaka, se jmenovala Via Veneto a vzala si na mušku — analýzu postavení československých emigrantů po roce 1968 v Itálii. Hru jsme neslyšeli, ale i oficiální kritika ji hodnotí nejstřídmějšími slovy.

Kaplanova turbína

je název výstavy probíhající v brněnském Technickém museu na počest stého výročí vynálezceva narození. V oboru Kaplanových turbin — vrtulových turbin s otáčivými lopatkami — si Československo dosud udržuje světové prvenství. Sté jubileum narození Viktora Kaplana zařadilo UNESCO do svého kalendáře významných světových výročí.

První v Barceloně

Na mezinárodní soutěži ve hře na akordeon v Barceloně získal posluchač třetího ročníku brněnské konservatoře Jaromír Zámečník první cenu v kategorii koncertních sólistů 26. ročníku Cup Mundial de Acordeon.

Brigády

opět nastoupily na česká a slovenská pole. Sklízí se brambory a cukrovka a přestože úroda obou nebyla nejslavnější, nejsou družstevníci schopni obejít se bez pomoci. A tak vyrukovala školní mládež i penzisti. Málem jako v té pohádce: tahal dědek řepu...

Zdraví pro malé i velké

Na Štrbském plese, nedaleko Areálu snů, byl dán nedávno do provozu nový lázeňský dům Helios. Léčí se tu choroby horních cest dýchacích. Kapacita umožňuje v jednom turnuse léčení 250 dospělých, kteří sem přicházejí na tři týdny a 150 dětí, u nichž trvá pobyt osm až dvanáct týdnů.

Devět miliard

je hodnota investiční výstavby pro nastávající pětileté období v Praze. Mezi nejdůležitější akce bude patřit výstavba největšího pražského podchodu pro pěší na Můstku — odbavovací haly hlavního nádraží, budovy centrálního dispečinku pražské hromadné dopravy a ovšem metro. Do konce roku 1980 mají být dokončeny trasy IA, IIA a IIC o celkové délce 12,6 kilometrů a se čtrnácti novými stanicemi.

K neobvyklé tragedii

došlo nedávno v katastrofu obce Deštnice na Lounsku. Při čekání na černou zvěř postřelil jeden myslivec druhého, bohužel smrtelně.

Vrtulníky stavbařům

Značnou pozornost vzbudil nedávno vrtulník, který nad budovaným sídlištěm Jižní Město v Praze kroužil po dvě pracovní směny. Jeho pomocí byl přemístěn devatenáctiposchodový jeřáb z jednoho stanoviště na druhé. Běžným, dosud v Československu užívaným způsobem, by bylo ono přemístění trvalo plných třicet dní.

Přímo z Prahy

Přímé telefonické spojení, to jest účastník vytočí číslo země, kraje a volaného, mají obyvatelé Prahy s následujícími městy: Oslo, Kodaň, Bonn, Dublin, Amsterdam, Lucemburk, Paříž, Bern, Bělehrad, Budapešť, Sofie, Bukurešť, Moskva a Berlín.

Do světa

Automobilové závody Mladá Boleslav exportovaly za první polovinu letošního roku 33 tisíc vozů Škoda do takzvaných socialistických a 24 tisíc do kapitalistických zemí.

Nedožité výročí

V těchto dnech vzpomínáme nedožitých pětasedmdesátin českého básníka a překladatele Františka Halase (1901-1949) lyrika základních otázek lidské existence ve spojení se společenskými problémy. Z jeho tvorby připomínáme: Sépie, Dokořán, Torzo naděje, Tvář, Naše paní Božena Němcová, Do usínání a d.

SPOR O VÁCLAVA HAVLA

Přemysl Janýr, Vídeň

První rakouská scéna — Burgtheater, uvedla počátkem října dvě aktovky českého dramatika Václava Havla, Audience a Vernisáž. Obě jsou publiku v Československu známé jen ze samizdatů, v zahraničí vyšla Audience v pařížské exilové revue Svědectví. Nastudování vídeňského představení bylo původně svěřeno režiséru Alfrédu Radokovi a po jeho náhlé smrti Vojtěchu Jasnému, autoru filmů Až přijde kocour, Všichni moji rodáci a dalších; Jasný tak poprvé zkusil své režisérské umění také na jevišti.

Ještě před premiérou došlo ke konfliktu, který přesáhl rámec této kulturní události. Rakouské divadlo pozvalo, jak je to obvyklé — Václava Havla do Vídně na premieru. Rakouský ministr školství Sinowatz požádal československého velvyslance v Rakousku Karla Komárka, aby se zasedl v Praze za to, aby Havel do Vídně mohl přijet. Krátce před premiérou však československé ministerstvo zahraničí Rakousku sdělilo, že Havel není považován za prepresidenta československé kultury a proto si musí jako každý jiný občan podat normální žádost o výjezdní povolení. Ministr Sinowatz se na to pokusil ještě jednou diplomatickou cestou Havlovu návštěvu ve Vídni zajistit, ale bez úspěchu. Zvláštní pikantnost celé záležitosti dodává skutečnost, že Václav Havel je laureátem rakouské státní ceny za evropskou literaturu. Jak Burgtheater sdělilo, bylo s Havlem dlouhou dobu v kontaktu, ale v posledních čtyřech dnech nemohlo dostat spojení. Do záležitosti se nepochybně zapojila tedy také československá státní bezpečnost. Rakouský rozhlas a televize přinesly o případu následující interview s ministrem Sinowatzem:

Pane ministře, považujete to, že československý stát Václavu Havlovi nepovolil výjezd, za osobní urážku Vás a za urážku rakouské spolkové vlády?

ZAJÍMÁTE SE O DENÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Samozřejmě. Je to nepochopitelné. Je to nepřívětivý akt a rozhodně není v souladu s vyhlášenými závěry Helsinské konference.

Rakouští umělci byli v Československu a jsou plánovány další návštěvy, mezi nimi rakouské filharmonie v Bratislavě. Uvažujete o tom naznačit jim, aby do Československa nejezdili? Určitě neudělám to, co na Československu kritizujeme.

Máte vůbec možnost v takovém směru na rakouské umělce působit?

Takovou možnost nemám, ale i kdybych ji měl, v žádném případě bych ji nepoužil.

Jak ministr Sinowatz při jiné příležitosti řekl, považuje za nutné o celé věci referovat rakouské vládě. Jak se tedy zdá, nezůstane tento akt Československa pravděpodobně bez ná-

sledků na celkové československo-rakouské vztahy, o jejichž zlepšení Praha dlouhou dobu nepokrytě usiluje. Ve Vídni jsou již delší dobu slyšet slova roztrpčení nad tím, že ve věci zlepšení kontaktů mezi obyvateli obou zemí, zejména uvolnění cestování a návštěv československých občanů v Rakousku zůstalo jen při slibech, které ministr Štrougal dal rakouskému spolkovému kancléři Kreiskému při jeho návštěvě v Praze v únoru letošního roku. To je také důvod, proč Rakousko nespěchá s uskutečněním reciproční návštěvy Štrougala ve Vídni s tím, že nejdříve musí nastat znatelný pokrok v těch otázkách, které byly dojednány v Praze. Konflikt okolo Havlovy návštěvy ve Vídni však o dobré vůli Československa nesvědčí.

Nedohoní a nepředhoní...

Už je celkem jasné, jak sdělují z Moskvy západní korespondenti, že kremelští vůdci se vzdali pomalu naděje, že by se sovětskému hospodářství zdařilo v dohledné době předhonit hospodářství americké. Už se neopakují hrozby z doby Nikity Chruščova, že Sověty "pohrbí" Ameriku hospodářsky, ani dlouho oficiálně propagované předpovědi, že Sovětský svaz Ameriku na počátku 80. let ekonomicky předežene. Korespondenti pak demonstrují na různých příkladech, proč tomu tak je. Srovnávají a dospívají k názoru, že životní standard sovětského občana bude růst i nadále mnohem pomaleji než životní standard průměrného amerického občana. A podtrhují, že těm americkým znalcům, kteří žijí v Sovětském svazu, je jasné, že životní úroveň v této zemi se dá přirovnat k životní úrovni v Americe ve dvacátých letech a nikoli k Americe sedmdesátých let. K tomu hned příklady:

Ve Spojených státech připadá jedno osobní auto na dva lidi, v Sovětském svazu jedno auto na tisíc osob. Ve vlast-

nictví ledniček zní poměr ve výrobě oceli a surové ropy. Ještě zajímavější jsou srovnání pracovní doby, kterou musí odvést americký a sovětský pracující na to, aby si mohli koupit ten či onen výrobek, zkrátka — to či ono. Příklady:

Na zakoupení půl kilogramu hovězího masa odvede Američan 30 minut práce, sovětský pracující 65 minut práce. Američan pracuje na půl kila cukru 4 minuty, Rus 29 minut. Na litr mléka pracuje Američan 7 minut, Rus 21 minut. Na jeden pánský oblek slušné kvality pracuje osm ku jedné ve prospěch Ameriky. Ve Spojených státech připadá jeden televizor na dva lidi, v Sovětském svazu jeden televizor na pět lidí. Každý Američan má k dispozici dva-a-půl krát více obytného prostoru než Rus. Dvě třetiny amerických rodin mají vlastní rodinné domky nebo byty, kdežto ruské rodiny se dosud většinou tísňí ve společných bytech ještě s jinými rodinami.

V produkci automobilů, obilí, elektrického proudu, pří-

(Pokrač. na str. 6)

Americké Listy/Evropské Listy. Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc. 283 Oak St. Perth Amboy, N J 08861, USA. Tel: (201) 826-1998. Vedoucí redaktor J. Martinek. Evropská redakce a administrace: EL Postfach 606, 8058 Zürich Flughafen, Switzerland. Vychází každý týden s výjimkou dovolené. Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Veškerá tisková práva vyhrazena.

Výhradní způsob placení: Převodem z banky na Schweizerischer Bankverein, Fil. Obstrass, 8033 Zürich, s poznámkou "z. G. Americké Listy P5-622.890" Roční předplatné DM 50.00, pololetné DM 25.00, ve švýcarských francích ročně Sfr. 50.00, pololetně Sfr. 25.00.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu EVROPSKÉ LISTY,

Postfach 606, 8058 Zürich Flughafen, Switzerland. Přikládají se za odběratele EL a předplatné zaplatím celoročně, pololetně, čtvrtletně. (Nehodící se škrtněte). Roční předpl. Sfr. 50.00, pololetní Sfr. 25.00 nebo přepočít v jiné měně. Platit lze pošt. složenkou nebo šekem.

Jméno
Adresa
Podpis

EGYPT ŠEST LET PO NÁSIROVI

NEPŘEMOŽENÝ

WILLIAM ERNEST HENLEY

*V temné noci, jež mne kryje
V černé hloubce nade mnou
Díky vzdávám jenom za svou
Duši nepřemoženou.*

*Sevřen bídou okolností
Pod údery náhody
Neproklínám v plané zlosti
Osudové záhady.*

*Moje hlava zkrvavena,
Nenařikám; neohnut —
Budoucnost je zahalena
Nehrozím se. Nepohnut*

*Hrůzou jsem jež z temna roste
v říši stínů přede mnou
Za tím dnešním mrakem zloby,
Který visí nade mnou.*

*Nedbám cesty, že je příkrá,
Trestů v knize zapsaných —
Osudu jsem svého pánem
Duše svojí kapitánem.*

ANTONÍN CEKOTA

Egyptský prezident Anwar al-Sadat, který 28. září vzpomněl šestého výročí smrti svého předchůdce Gamala Abdula Násira, provedl faktickou denásirizaci Egypta. Odstranil násirovské živly z vlády, vykázal sovětské vojenské poradce z Egypta, zavedl opatrné politické reformy, propustil na svobodu téměř všechny politické vězně a zahájil novou éru hospodářské spolupráce se Západem. Pod jeho vedením Egypt dokázal, co se Násirovi nikdy nepodařilo, to je přivést Izrael v říjnové válce z roku 73 do úzkých. Egypt se potom dostal v arabském světě do izolace v důsledku dohody s Izraelem o odpoutání vojsk na Sinaji, ale Sadat obratně využil syrského zákroku v Libanonu a stal se čelným obráncem práv Palestinců. V celku lze mluvit o úctyhodném výkonu muže, jehož budoucnost pokládá před šesti lety mnoho diplomatů za nejistou. Na začátku Sadatova druhého šestiletého úředního období má Egypt dvě hlavní priority: vojenskou obranu a rychlý hospodářský rozvoj. Egypt je chudý, ale musí zůstat připraven na ozbrojený konflikt s Izraelem nebo — což je nová možnost — se svým arabským sousedem na západě, s Libyí. Výdaje Egypta na obranu si před šestidenní válkou s Izraelem v roce 67 vyžádaly 9 procent hrubého národního produktu; nyní přesahují 30 procent, což je vysoká částka na nemajetnou zemi, jejíž hrubý národní produkt na hlavu je pouhých 249 dolarů ročně. Egypt se teď snaží vymanit se z naprosté závislosti na sovětských zbraních a vybudovat vlastní zbrojní průmysl, který by vyráběl zbraně s britskou a francouzskou licencí. Pokud jde o hospodářský rozvoj, Egyptu se dosud nepodařilo získat ve větším rozsahu potřebný kapitál z ciziny — hlavně ze Spojených států a západní Evropy. Mnoho zahraničních firem považuje riziko dalšího ozbrojeného konfliktu na Blízkém východě za příliš velké a od investic je také odrazuje úmorná egyptská byrokracie. Egyptané nicméně hodně stavějí, zejména na Sinaji, a rozšiřují a prohlubují Suezský průplav. Káhirská vláda financuje tyto projekty tím, že tiskne nové a nové bankovky. Základní rozhodnutí o přechodu na soukromé podnikání a přímé státní investice učinil Sadat před roky. Do té doby byl egyptský těžký průmysl financován téměř výlučně Sověty. Uvedme jen hliníkárnou u Asuánu a heluánský hutní kombinát. Jak těžké břeme-

no pro egyptské hospodářství znamená splácení dluhů Sovětům, vysvítá z toho, že tři čtvrtiny celkového vývozu Egypta jdou za tím účelem do sovětského bloku a jen jedna čtvrtina přináší kýžené devizy. Ve vnitřní politice je Sadat zřejmě úspěšný. Upravil násiřismus, aniž narušil kontinuitu egyptské revoluce, a dokonce dovolil, aby v káhirském lidovém shromáždění, kontrolovaném jedinou stranou, Arabským socialistickým svazem, byly zastoupeny tři politické složky — které se oficiálně jmenují "směry". V zahraniční politice dosáhl Sadat určitého modu vivendi s Izraelem, i když konfrontace mezi oběma státy trvá. V poslední době však Egypt více znepo-

kojuje chování nevyzpytatelného libyjského vůdce — plukovníka Kaddáfího; Egyptané ho obvinili, že vysílá do Egypta teroristy, a přesunuli na libyjskou hranici další vojenské útvary. Pozorovatelé nicméně soudí, že hlavní boj bude Sadat musít svést na poli hospodářském. President chce v základu socialistickou ekonomiku, v které by podíl soukromého sektoru byl třicet procent, a je přesvědčen, že taková smíšená soustava — pro kterou je mu vzorem Rakousko, bude do roku 1980 fungovat. Úspěch nebo nezdár Sadatových hospodářských plánů rozhodne nejen o postavení Egypta v arabském světě, nýbrž i o vlastní politické budoucnosti egyptského vůdce.

Francie a Libanon

Proslulý, byť ne zrovna kulatý stůl v Paříži, u kterého byl sjednán vietnamský mír, poslouží možná ke konferenci o Libanonu, bude-li Francii svěřena úloha zprostředkovatele v tomto sporu. Činitelé v Paříži jsou výjimečně nesdílní a nechťejí hovořit o zřejmě významných nových kontaktech s různými stranami, jichž se libanonský konflikt dotýká. Jisté je zatím jen to, že Francie je připravena přispět k mírovému urovnání. O rozhovoru, který měl francouzský prezident Valéry Giscard d'Estaing se svým hostem, egyptským ministrem zahraničí Ismailem Fahmím, neproniklo navenek nic bližšího. Přísné mlčení obklopilo i schůzku mezi francouzským ministrem zahraničí Louísem de Guiringaudem a vůdcem libanonské levice Kamalem Džumblátem, který den předtím hovořil s Fahmím v Káhiře a sešel se v Paříži s vůdcem Francouzské komunistické strany Georgem Marchaisem. Guiringaud po návratu z New Yorku jednal s Farukem Kaddumím, vedoucím politického oddělení výkonného výboru Organizace pro osvobození Palestiny.

Francie má jako jediná velmoc dobré a přátelské styky se všemi zeměmi a skupinami, jichž se libanonský konflikt přímo dotýká. Navíc Francie od počátku války na Blízkém východě dávala znovu a znovu důrazně na srozuměnou, že jí zvláště záleží na bezpečnosti a zachově Libanonu, zemi, kterou spravovala až do raných čtyřicátých let. Francii by tudíž zvláště příslušela úloha zprostředkovatele a pořadatele konference o Libanonu. Že se o takové konferenci uvažuje, potvrdil egypt-

ský ministr zahraničí Fahmí. Bývalý francouzský ministr zahraničí Jean Sauvagnarguez patřil k prvním členům západních vlád — kteří navázali osobní kontakt s vůdcem Organizace pro osvobození Palestiny Jásímem Arafatem. Skutečnost, že Sauvagnarguez potřásl rukou Arafatovi — za což byl před časem obecně kritizován — by se teď mohla ukázat užitečnou, má-li se zajistit účast na mírových rozhovorech. Mír kolem Středozemního moře je dávným cílem francouzské zahraniční politiky, který inspiroval rozvoj dobrých styků se státy této oblasti. Pařížská konference o libanonském míru by nutně dala novou mocnou vzpruhu tomuto úsilí pařížské vlády. Dosud však nebylo učiněno konečné rozhodnutí o takové konferenci. Sovětský svaz například je zřejmě připraven brzdit všechny pokusy o mír na Blízkém východě, které jsou učiněny mimo rámec ženevské konference, jejímž je spolupředsedou.

L. N. ZVĚŘINA — PĚTAOSMDESÁT

Spisovatel L. N. Zvěřina dožívá se v Praze 29. října 85 let.

Je posledním žijícím z 222 českých spisovatelů, kteří v květnu 1917 za starého Rakouska podepsali památný manifest, v němž na čele s Jiráskem, Dykem, Macharem, Krapilem, Šumalem, F. X. Šaldou a Růžnou Svobodou vznesli požadavek samostatného státu československého.

Byl vždy hlasatelem československé jednoty v duchu Masarykově a Štefánikově a jeho stěžejním románovým dílem je "Milan Rastislav Štefánik". Je autorem románů "Levoča", "Pod Svatým Mikulášem" a "Nesmrtelná kancelář". Za své jedinečné povídky z Malé Strany a Hradčan, "Šest Malostranských" a "Kameník od Svatého Víta" — došel velkého uznání v knize Josefa Wechsberga "Prague The Mystical City" vedle Nerudy, Arbesa, Vrchlického, Zeyera a Sládka.

Koncem roku 1965 a začátkem 1966 byl návštěvou ve Spojených státech, kde navázal úzké styky s českými a slovenskými emigranty. Přispíval básněmi a kritickými úvahami do čtvrtletníku Proměny, redigovaného jeho přítelem Ladislavem Radimským. Tam také uveřejnil svou velkou rapsodickou báseň "Pražská Osudová".

Naše emigrace mu bude vždy vděčna za jeho paměti, nazvané "Jeden život", na nichž pracoval deset let a v nichž sebral a kriticky zhodnotil, mimo jiné, emigrantskou literaturu, dílo Ferdinanda Peroutky, Radimského, Hostovského, Němečka, Tigrida, Čepa a jiných.

Přejeme jubilantovi zdraví a svěžesti do mnohých ještě let a spravedlivé ocenění jeho díla doma ve vlasti.

Domácí a importované speciality:

EKVAR: BY THE BARREL

H. ROTH AND SON TEL. RE 4-1110, LE 5-2322
Na požádání zašleme náš katalog zdarma!

Karlovarská minerální voda MATTONIHO KYSIBELKA

(lahve 24 fl. oz.) na skladě!

1577 FIRST AVENUE • cor. 82nd Street • NEW YORK 28, N. Y.

Kuchyňské strojky na maso, mák, housku, ořechy kilogramové váhy, emailové nádoby, struhadla, formičky na plnění a vykrajování, vařečky, peroutky z pravých husích brk, a vše, co je třeba v kuchyni. Káva, čaj, mák, povidla, speciální koření, ořechy, mandle, prášky do pečeni, čokoláda, svíčky, světoznámé cukroví a znojemské okurky. Česká kuchařská kniha v anglickém, českém a slovenském gramofonové desky. 8 Track Stereo magnetofonové pásky (kazety) — české a slovenské písničky. Vánoční cukroví, Mariášové hrací karty zn. "Piatnik". Mluvíme česky a slovensky. Na skladě máme také bryndzu!

NA NOVÝCH CESTÁCH

Holandští komunisté mění dosavadní kurs. Chtějí být více nezávislí na Moskvě. V roce 1968 patřili ještě mezi ty komunistické strany, které neodsoudily sovětskou agresi proti Československu. O rok později se však nezúčastnili celosvětové konference komunistických a dělnických stran v Moskvě. Letos sice ve východním Berlíně na celoevropské konferenci komunistů byli, patřili však ke skupině stran, zaujímajících kritický odstup k některým problémům komunistického hnutí. Nyní holandští komunisté chtějí být doma považováni za samostatnou národní sílu. Jejich cílem je, podobně jako v jiných západních zemích, prolomit izolaci a očitit se z podezření, že komunisté více či méně, ať chtějí nebo nechtějí, na Západě dělají prosovětskou politiku. Holandští komunisté upírají zrak k volbám v květnu příštího roku a chtějí by do té doby vytvořit společně s jinými "pokrokovými silami" země alternativu k dnešnímu kabinetu ministerského předsedy, sociálního demokrata den Uyla, o němž se předpokládá, že o pět vyhraje a obnoví koalici s křesťanskými demokraty. Změnu kursu holandských komunistů signalisovalo zveřejnění názoru na východoberlínskou konferenci evrop-

Mezinárodní přehled

ských komunistických stran. Závěrečné komuniké prý bylo zmanipulováno a propagadna v Sovětském svazu prý šířila falešný obraz o průběhu konference. Bude samostatnější kurs holandských komunistů úspěšný? V posledních volbách v roce 1972 získal 4,2 procent odevzdaných hlasů.

BEZ KOMUNISTŮ

Finsko má novou vládu — devětapadesátou za dobu své osmapadesátileté samostatné existence. Je to vláda menšinová, která vystřídala předešlou; jenž se 'položila' v důsledku neshod ohledně státního rozpočtu. Dvě z vládních stran — Sociální demokraté a Komunisté totiž trvaly na větším rozpočtu, než který byly ochotny schválit ostatní 3 vládní strany — Strana středu, Liberálové a Strana lidová. President Urho Kekkonen poté požádal minulého předsedu vlády (člen Strany středu) Martti Miettunera, aby sestavil menšinovou vládu z výše jmenovaných tří stran. Vládně se tedy bez komunistů a sociálních demokratů. Podle min. předsedy je prvním úkolem nové vlády schválit rozpočet a pak jednat se Sociálními demokraty o vstup do vlády. Soukromě se min. předseda vyjádřil, že s komunisty jednat nehodlá.

ZMĚNY?

27. října se sejde v Moskvě Nejvyšší sovět, aby schválil devátý pětiletý plán hospodářského a sociálního rozvoje. Zasedání Nejvyššího sovětu bude nepochybně předcházet plenum ústředního výboru komunistické strany. Takové zasedání bývá příležitostí k osobním změnám ve vedení strany. Některé z podobných změn by mohly uvolnit cestu lidem, kteří se snad budou jednou ucházet o nejvyšší funkce v Sovětském svazu. Churavějící ministerský předseda Alexej Kosygin se pravděpodobně zúčastní chystaných jednání, ale nelze vyloučit změny v obsazení jiných funkcí. Omlazení 15-ti členů sovětského politbyra je totiž klíčovým problémem: průměrný věk dosáhl 66ti let, Brežněvovi je 69, prezidentu Podgornému 73 a Kosyginovi 72 let. V rodišti Podgorného na Ukrajině byla odhalena jeho bronzová busta. Podobné počty se dostalo před pěti měsíci Brežněvovi.

PROTI INFLACI

Ministerský předseda Raymond Barre zdůraznil v Národním shromáždění — že Francie si udrží autonomii v rozhodování a že vláda bude pokračovat v dosavadní zahraničně-politické linii, nevystoupí ze Severoatlantického společenství, ale že ani po deseti letech neobnoví členství v jednotném spojeneckém velitelství. Zároveň prý však hodlá do roku 1982 zvýšit ve státním rozpočtu výdaje na obranu ze 17 na 20 procent, usilovat o vznik Evropské unie na konfederální základně a o další uvolnění napětí ve styku s východní Evropou a se Sovětským svazem prosazovat ideály všeobecného a kontrolovaného odzbrojení a zabránit šíření jaderných zbraní. Premiér Barre však nenechal nikoho na pochybách, že prozatím považuje za svůj hlavní úkol boj proti inflaci. Vysvětlil poslancům podrobně protiinflační plán, ohlášený již 22. září, jehož hlavními body jsou: návrat k vyrovnanému rozpočtu, přechodné zmrazení cen a poplatků, snížení daně z nadhodnoty, udržení kupní síly příjmů obyvatelstva — úspora energie — aby se omezil dovoz drahé ropy — a konečně zvýšení investic a vývozu. Předseda francouzské vlády nespojil schválení svého plánu s otázkou důvěry, ale omezil se jen na všeobecnou výzvu k podpoře. Mluví o posice, socialista Mitterrand, napadl vládní program a ohlásil návrh na projev nedůvěry kabinetu.

Ministerský předseda Raymond Barre řekl poslancům, že protiinflační plán zvláště pamatuje na hospodářskou a sociální spravedlnost a že udrží, ba zlepší, životní úroveň. Podle Mitterranda by však realizace plánu naopak prohloubila sociální rozdíly, potrestala zaměstnance a snížila jejich příjmy nespravedlivým zdaněním. Mitterrand tvrdil, že Francouzi jsou už plány unaveni, a s narážkou na bývalé dlouhodobé Giscardovo působení v úřadě ministra financí dodal, že je to od roku 1963 už jeho desátý plán. Takové množství plánů ve třinácti letech prý už samo o sobě svědčí o jejich neúspěchu. Giscard d'Estaing prý ztratil drahocenný čas přípravou nejnovějších opatření a nemůže se rozhodnout pro podstatnou reformu daňového systému.

DOLAROVÍ POLÁCI

Podle zprávy deníku Zycie Warszawy si Poláci od začátku října mohou otevřít devisová konta v bankách — aniž by se jich kdo tázal, jak k valutám přišli. Dosud směl vyvážet devisy jen za předpokladu, že je prokazatelně obdrželi od příbuzných anebo že si je sami ze Západu přivezli. Národní měna — zlotý — se smí vyvážet jen ve velmi malém množství. Nové nařízení umožňuje Polákům, aby si proměnili zloté za západní valuty na černém trhu — což je rozšířená a úřady tolerovaná praxe — a vyvezli je legálně do zahraničí. Díky nové úpravě se zvýší i úroková míra dlouhodobých devizových vkladů, a to na šest až sedm procent ročně. Už teď mají polští občané na devizových kontech asi 200 milionů dolarů.

Dopisovatelka amerického listu New York Times hlásí z Varšavy, že polské vedení pravděpodobně připravuje novou politickou linii, která by pomohla vyřešit hospodářské potíže. Ve Varšavě se prý diskutuje o názoru vládních poradců, že by Polsko mělo snížit velmi tíživostí míru hospodářského přírůstku z deseti na asi 8 procent ročně. Hlavním problémem je zemědělství. Polsko se stává z vývozce dovozcem zemědělských produktů, což vyvolává odliv deviz a stěhuje program průmyslové výstavby. Jeho základnou úvěry, ale polský dluh na Západě mezitím vzrostl na 7 až 9 miliard dolarů. Asi milion zemědělců pracuje současně v továrnách. Všichni lpí na své hroudě, ale zanedbávají své usedlosti. Věkový průměr zemědělců je

vysoký, mládež odchází do průmyslových podniků. Podle listu New York Times chce proto varšavské vedení zvýšit hmotnou zainteresovanost kovozezemědělců na intenzivním obdělávání polí, upravit výkupní ceny pomocí subvencí a zároveň omezit domácí spotřebu, aby zůstalo více zemědělských produktů pro vývoz.

ITÁLIE

Rychle se zhoršující kurs italské liry přiměl ministerského předsedu Andreottiho k oznámení řady drastických opatření, která mají havně v průběhu příštího roku odčerpat alespoň 2,5 procenta národního produktu. Banky budou poskytovat půjčky za stížených podmínek, úroky vzrostou z 20 na 23 procent. Aby se příjmy firem obchodujících s cizínou v tvrdých valutách, rychleji vracely do Itálie, musí tyto firmy do 120 dnů po uzavření obchodu složit u příslušné banky polovinu tržby místo dosavadních třiceti procent. Kromě toho uložila vláda desetiprocentní daň z prodeje deviz zprostředkovaného bankami. To se týká především soukromých osob, které si například chtěly vyměnit peníze na zahraniční cestu. Toto opatření narazilo na odpor některých členů Evropské komise v Bruselu, kteří je považují za neslučitelné s dohodnutými pravidly Evropského společenství. Je proto časově omezeno na dva týdny a pamatuje i na řadu výjimek. Desetiprocentní přírážka se nevztahuje na italské mezinárodní platební závazky — na platy, důchody anebo částky poukázované pojišťovnami do ciziny.

Ministerský předseda Andreotti oznámil dále, že budou zvýšeny ceny cigaret — zemního plynu, topných olejů, benzínu a elektrického proudu. Premiér zamýšlel rovněž zdrazit dopravu v prostředcích hromadné přepravy, ale narazil na odpor odborů a od svého úmyslu ustoupil. Andreotti stojí v čele menšinového kabinetu a je odkázan na podporu komunistických poslanců v římském parlamentu. A komunistická strana Itálie musí svou hospodářskou politiku koordinovat s odbory, jejichž nejsilnější organizací — Italskou všeobecnou konfederací práce, ovládá společně se socialisty. S odbory a komunistickou stranou se Andreotti rovněž musí dohodnout na budoucí mzdové politice. Nemělo by totiž přiliš smyslu, kdyby silné odborové organizace po vyhlášení úsporného programu vlády žádaly příliš vysoké zvýšení mezd a platů pro své členstvo. To by jen vyvolalo nové inflační tlaky. Už v letošním roce stoupnou

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnosu od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplácíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a vyplácíme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou *Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.*

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,

Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and

590 EAST 187 STREET

Bronx, New York 10458

Listárna . . .

V souvislosti s výrokem presidenta Forda o východní Evropě jsme dostali celou řadu čtenářských dopisů. Vzhledem k tomu, že jsme do Bílého domu odeslali i jejich jménem telegram, a že celá záležitost dostala zaslouženou publicitu v celém svobodném světě, nechceme se k ní znovu vracet. Otiskujeme část jediného dopisu a to proto, že přináší rozbor polské situace . . .

ROMANTICKÉ POLSKO?

V neblaze proslulém projevu k americkým diplomatům v západní Evropě řekl přední spolupracovník Dr. Kissingera, Dr. Sonnenfeldt, že Polsko akceptovalo realitu silného sovětského geopolitického vlivu, a že Poláci byli schopni překonat svoje romantické záměry, které v minulosti vedly k jejich známení. Co asi považuje Dr. Sonnenfeldt za romantické záměry? Patrně obranu Polska proti nacistům a odpor polského exilu proti paktování se Stalinem, pokud jde o nejnovější dějiny. Připomeňme si některé, západnímu sluchu nepříjemné skutečnosti. Poláci se nacistům statečně postavili na odpor, ale byli zrazeni svými smluvními spojenci, Británií a Francií, které místo účinné pomoci začali "podivnou válku". Sovětský svaz napadl Polsko z východu. V Katynském lese sovětské policejní jednotky zmasakrovaly tisíce polských důstojníků — válečných zajatců. Který charakterní politik by mohl po těchto událostech jednat se Stalinem?

Pan Sonnenfeldt je pravou rukou ministra zahraničí, ale o skutečném životě a smýšlení v Polsku toho asi věděl málo. Zapoměl na vzpouru v Poznani v roce 1956 a na hořící sekretariáty komunistické strany v pobaltských městech v roce 1970. Jestliže polská komunistická vláda "akceptovala realitu sovětského vlivu", polský lid nepřijal nikdy tuto vládu a její politiku. Polský lid má asi stále "romantické inklinace", které pan Sonnenfeldt nerad vidí. Ne bezdůvodně jsou na území Polska rozmístěny sovětské jednotky již od konce války, stále připravené demonstrovat dominanci Sovětského svazu.

Návštěvníku Polska v padesátých a šedesátých letech neuniklo, že polský lid se nikdy nenechal srazit tak hluboko na kolena jako lidé v jiných sovětských satelitech. Z Polska byla vždy možnost, byť omezená, k legálnímu vystěhování na Západ. Kolektivizace zemědělství a znárodnění živnostníků nebylo nikdy v Polsku provedeno tak důsledně jako v Československu. Na ulicích Krakova bylo vždy možno potkávat desítky kněžského dorostu z tamních seminářů. Kardinál Wyszyński vždy mohl otevřeněji bojovat za lidská práva pro svůj národ, než kterýkoliv jiný představitel církve v jiných komunistických zemích.

Tricetimilionové Polsko je v současné době nejlabilnějším satelitem v komunistickém bloku. Polský komunistický vůdce Edward Gierek jistě nezapoměl, že přišel k moci díky vlně nepokojů proti vzrůstu cen potravin v roce 1970. Těžká ekonomická situace ho však donutila vyhlásit v červnu zvýšení cen hlavních potravin v průměru o 60%. Polský lid se opět zvedl na odpor. Gierek rychle ustoupil a zrušil zvýšení cen.

V srpnu pak byl, poprvé od roku 1950, zaveden lístkový systém na potraviny. Polsko, tradiční exportér cukru a "velký přítel" cukrového ostrova Kuby, zavedlo cukr na přiděl — 2 kg na osobu, měsíčně. Cukr na volném trhu je 2 1/2 krát dražší. Zavedení lístkového systému na maso se čeká každým týdnem. Minulé jaro objednal Sovětský svaz od Polska 151 000 tun cukru. Když Gierek žádal o snížení množství, či o pozdější dodání, Moskva odmítla. Podle názoru některých západních pozorovatelů je politická situace v Polsku na pokraji exploze. Gierek se chce vyhnout dalším nepokojům a vyhlásil "otevřený dialog" o cenové politice. V polské armádě však byly zrušeny dovolené a oddáleno propouštění z prezenční služby. Spolehlivý to indikátor skutečné situace v Polsku. I "Velký bratr" je stále připraven zasáhnout. Jako v Československu v roce 1968. Jako v Maďarsku před dvaceti léty.

Československý a polský exil má mnoho společného; především cíl — vymanění našich národů z područí Sovětského svazu. Styky a svazky s Poláky — osobní, lokální a celoevilové, zejména těch organizací, které nepodlehly pohodlnému "nepolitismu", jsou jistě užitečné a měly by se pěstovat se zvýšeným zájmem. Hnutí disidentů v Sovětském svazu roste. Mladá "sovětská" generace oficiál-

(Pokrač. na str. 6)

ceny v Itálii nejméně o 16 procent. Italská vláda v této souvislosti také po dlouhé době řekla veřejnosti ja-

sné slovo, když konstatovala, že se až doposud žilo v Itálii nad poměry a že se s tím musí skoncovat.

Arabské státy - naftové embargo - rakety

Zákon, kterým se americký kongres chce bránit proti politicky vyděračským praktikám arabských států v mezinárodním obchodě, vyvolal výhrůžnou reakci v Saudské Arabii: prý si tím kongres koleduje o nové naftové embargo. Ale nezní to přesvědčivě. Americký tisk tu hrozbu právem označil za propagandu a kongres ji ignoruje. Arabské státy zakazují americkým firmám, jež s nimi chtějí obchodovat, obchodovat současně také s Izraelem a vedou si společně černou listinu firem, které to činí. Americká ústava však naopak zakazuje americkým podnikům takovouto diskriminaci a připomněly jim to i nedávné vládní směrnice. Aby nebyly obcházeny, usnesl se kongres nyní i na zákoně, podle kterého podřízení se arabskému nátlaku bude trestáno vysokými pokutami. Ale ten zákon bude patrně mít význam hlavně jako výraz politického a morálního nesouhlasu s touto obchodní politikou Arabů. Protože podle znalců mnohé arabské země se samy svou černou listinou neřídí a firmy, jejichž výrobky jsou mezinárodně hledané a žádané, často obchodují vesele s Araby i s Izraelem:

Saudská Arabie sama se také černou listinou buď řídí nebo neřídí podle toho, jak se jí to hodí: a zdá se také ostatně, že její rozhořčená hrozba naftovým embargem nebyla vyvolána tím zmíněným zákonem, nýbrž spíš resolucí, odhlasovanou v zahraničním výboru amerického senátu, nepovolit jí koupit šesti set padesáti amerických raket typu "Maverick". Ta resoluce však padla, když jí plénum senátu poslalo zpět do výboru a ten ji znovu již neprojednal. Saudská Arabie tudíž asi rakety dostane.

Ale právě ty rakety jsou příčinou, proč saudské řeči o novém embargu teď nezní příliš přesvědčivě. Rakety, tanky a letadla a jiné americké zbraně, které si dva nejmenší petrolejářské státy, Saudská Arabie a Irán, v posledních letech pořizují za desetimiliardy svých petrodolarů — ty zbraně se pro USA staly určitou zbraní proti eventuelnímu naftovému embargu: petrolejářské země by si je teď dlouho rozmýšlely, protože by se mohly octnout bez náhradních dílů pro armádu i průmysl. Západní země

jsou sice dosud závislé na arabské naftě, ale arabské země se nyní staly mnohem závislejšími na západní technologii než byly dřív. Tento vývoj je jedním z mnoha nečekaných důsledků říjnové války a naftového embarga před třemi lety.

Izrael znovu slavil svátek smíru, "Yom Kippur", kdy říjnová válka začala. A lze dnes konstatovat, že po ní šly věci na Středním východě poněkud jinak, nežli se čekalo. Vyvíjely se mimo jiné, značně nepříznivě pro Sovětský svaz, který si od té války hodně sliboval. Syrie a Egypt, jejichž armády od šestidenní války v roce 1967 intenzivně cvičily a vyzbrojily se nejnovější vojenskou technologií, se měly jedním rázem zmocnit většiny svých ztracených území, a to mělo obrovitě zvýšit sovětskou prestiž na Středním východě. Když to za říjnové války znovu začlo jít pro arabské země špatně, Sověty aspoň zachránily Egypt před porážkou svou hrozbou intervence. Ale dnes, po třech letech, Egypt je v americké sféře; a i sovětské vztahy k Syrii jsou toho času značně chladné. Sovětský vliv na Středním východě je dnes slabší než kdykoli od začátku šedesátých let, zatím co americký vliv vzrostl. Vedlo k tomu ně-

kolik okolností: sovětské omyly, Kissingerova diplomacie a vnitřní rozpory mezi arabskými státy. Jedním ze sovětských omylů byl pokus o puč proti Sadatovi v Egyptě, odhalený nedlouho po říjnové válce, což otevřelo dveře Kissingerovi. Egypt je dnes jedinou zemí, která skutečně aspoň kus svého ztraceného území dostala zpět, ale dostala je díky sinajské dohodě a Kissingerově diplomacii, ne díky Sovětům.

Arabské země to vědí, Kissinger tudíž teď vidí na Středním východě příležitost k novým jednáním a je pro uspořádání přípravných porad pro dlouho očekávanou mírovou konferenci v Ženevě. Jak řekl v projevu ve Spojených národech, "nadešla doba, kdy se zdá možné celkové řešení" izraelsko-arabského sporu. Tu možnost patrně o něco zlepšila nynější určitá obleva mezi Syrií a Izraelem, jejichž zájmy v nynější občanské válce v Libanonu jsou více méně souběžné. Sověty tam však naopak doplácí na svou politiku, zaměřenou na intenzivní podporu Palestinců, s nimiž se Syrie v Libanonu utkala. Rusové se tak dostali do dilematu: podporovat buď Palestince, nebo Syrii. Syrsko-sovětské vztahy jsou od Asadovy intervence v Libanonu značně ledové.

TUZEX zasíláme bezpečně a rychle

NEODKLÁDEJTE . . .

TUZEX-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

Již 50 roků cestovní služby

vám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa a do celého světa za velmi nízkou cenu na dobu 22 až 45 dnů

Dvanáctidenní zájezd do Československa je opravdu velký požitek — poznáte krásy rodné vaší vlasti, anebo Vašich rodičů. Dopřejte si léčení ve světově známých lázních Československa, jsou nejlacinější na světě.

Doporučujeme včasné přihlášky — zvláště do lázní! Chcete-li umožnit návštěvu příbuzného do USA, navštivte TATRU pro informace — anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021
(pri 76. ulici) Tel. RE 7-5972 — RH 4-6185

SPORT

• V sedmém kole první hokejové ligy byly sehrány tyto zápasy: Plzeň-Pardubice 3:7, Jihlava Kladno 6:4, Sparta-VZKG 5:0, Bratislava-Brno 3:3, Budějovice-Litvínov 3:1, Košice-Gottwaldov 5:2. V čele tabulky stále Dukla Jihlava se 12 body, druhá a třetí Sparta a Škoda Plzeň po deseti.

• V mezistátním přátelském utkání v kopané Československo-Rumunsko (3:2) byl 3 minuty před koncem vyloučen čs. hráč Dobiáš maďarským rozhodčím Nagyem. A byl už také nejvyšší čas. V 51. min. udělal Dobiáš zbytečně záludný foul na ležícího Balaziho, z dalšího nečistého zákroku padl druhý gól do čs. branky a sražením Iordanesca zavinil v 75. min. penaltu, kterou brankář Stárek (Slavia) vyrazil. Trochu moc na jednoho mistra Evropy!

• Před zahájením mezistátního fotbalového utkání Wales-NSR (0:2), které bylo sehráno v Cardiffu u příležitosti oslav 100. výročí založení Waleského fotbalového svazu, vykřikovalo asi 500 příslušníků západoněmeckého Bundeswehru, kteří jsou posádkou ve Velké Británii, primitivní popěvek: HI-HA-

HO, Wales ist k. o. Při hraní něm. státní hymny obecenstvo na protest proti "vojenské" provokaci pískalo, což Němci Welshům oplátili při hraní jejich hymny.

• Real Madrid získal v Buenos Aires basketbalový "World Cup", když v posledním utkání zvítězil nad univerzitou z Missouri 102:97.

• Memoriál Luboše Tomičky na klasické ploché dráze v Praze suverénně vyhrál Dán Olsen a oplatil tak Štanclovi porážku ze "Zlaté přílby". Na jeho vítězství a fantastický čas má nemalou zásluhu i nová JAWA, která se v hlavním závodě umístila na prvních sedmi místech.

• Staroslavský STEP — Středoevropský pohár v kopané bude mít v ročníku 1976-77 pouze čtyři účastníky: AC Sparta, AC Fiorentina, Vojvodina Novi Sad a Vasas Budapešť.

• Liga kopané žen pokračovala 6. kolem. Sparta zvítězila nad Kovo Praha 4:0, Slavia porazila RH K. Vary 3:0. Tabulku vede bez ztráty bodu Sparta a poměrem branek 25:0!

• O posledních titulech cykl. mistrů světa a Evropy 1976 se rozhodne v Münsteru (NSR). Šampionát v sálové cyklistice se bude konat od 4. do 6. listopadu t.r. Bratři Pospišilové se pokusí poděsáté obhájit a získat titul MS v kolové, v krasojízdě žen bude mít velmi těžkou úlohu v obhájení titulu MS A. Matoušková. V soutěži o mistra Evropy se pokusí opakovat svůj loňský úspěch dvojice Ražáčková-Sladovnicková, kdy získaly bronzovou medaili v párové krasojízdě.

• Před 50 ety, 8. 10. 1926 přihlásila čakovická AVIA

dva letouny typu BH 11 C do soutěže III. ročníku Coppa d'Italia. Při tréninku vystoupil čs. pilot dr. Lhota s letadlem do výše 1000 metrů a chtěl vyzkoušet co možná nejrychlejší sestup na 50 m. Letadlo nebylo na tento ostrý manévru konstruováno a při kolmém střemhlavém letu se utrhlo na trupu letadla kus plátna. Brzy na to se odlomila polovina levého křídla, letadlo se zřítilo a dr. Lhota našel v troskách smrt. Suverenní vítězství druhého čs. reprezentanta-pilota Bicana a získal trofej byla jen slabou náplastí nad ztrátou tak skvělého letce, jakým byl dr. Lhota.

• Také ve svém 24. za sebou jdoucím utkání zůstali fotbaloví mistři Evropy neporaženi. Československo zvítězilo v Praze v 1. kvalifikačním utkání o postup na MS 1978 v Argentině nad Škotskem 2:0 (0:0). Branky: Panenka a Petráš. Obě mužstva dohrávala o deseti hráčích, protože soudce Michelotti (It.) vyloučil ve 43. min. Ondruše a Graye pro vzájemnou rvačku. V odvetném utkání bude Ondruš čs. týmu citelně chybět.

• V Praze se oslavilo 20. výročí založení státní sázkové kanceláře SAZKA. Ředitel O. Beran prohlásil, že "zisky slouží zabezpečení rozvoje tělesné výchovy, vrcholového sportu a státní reprezentace." Roční zisk se pohybuje kolem 1,5 miliardy Kčs. Z toho je zřejmé, že státní pokladna nemusí sahát moc hluboko do kapsy, aby podpořila čs. sport, i když se to snaží čs. občanům nabídkovat. Připočteme-li výnosy ze sport. podniků, valutové machinace a podporu armády z vlastního rozpočtu . . . pak si můžeme ležce vypočítat, že hlavní podpora z oficiálního st. rozpočtu teče do branného sportu.

• Angličan Joe Bugner (26) se stal novým mistrem Evropy v boxu v kategorii těžké váhy. Zvítězil nad obhájcem titulu, svým krajanem Richardem Dunnem již v 1. kole techn. k. o.

WŠ/62

Listárna . . .

(Pokrač. ze str. 5)

ni propagandě nevěří a hledá vlastní, nové cesty. Dojde-li v budoucím desetiletí v Sovětském svazu k politickým přesunům a k porušení vládní struktury, může být této situace v satelitech výhodně využito. Předpokladem k možnému úspěchu je však společný postup a úzká spolupráce exilů, zejména pak polského, maďarského a československého. Rozhodující roli budou jistě vždy hrát naše národy doma, ale již zde v exilu se mohou připravit předpoklady k řešení problémů, které naše národy v minulosti rozdělovaly. Jednota v rozhodných chvílích by neměla být narušována podřadnými problémy, s kterými naše generace již dávno nemá nic společného. Některé vzpomínkové či protestní společné akce porobených národů, konané daleko od vlasti, se někdy zdají být neúčinné a zbytečné. Nezapomeňme však, že tyto akce mají také význam implicitní — sjednocují nás.

J. BŘEZINSKÝ

KRAJAN VICEPRESIDENTEM UNIVERSITY

Dr. Mojmir Povolný byl jmenován vicepresidentem pro akademické záležitosti na Lawrence universitě v Appletonu ve státě Wisconsin. Dr. Povolný je profesorem sociálních věd na stoli Henry M. Wristona. Vedle běžných akademických záležitostí, dr. Povolný bude mít na starosti Dlouhodobý plánovací výbor university. Prof. Povolný studoval na Masarykově universitě, kde v roce 1947 obdržel doktorát právních věd. Po komunistickém puči v únoru 1948 uprchl do ciziny. Žil kratší dobu v Paříži, odkud vyemigroval do Spojených států. Studoval na Chicagské universitě, kde v roce 1951 obdržel doktorát filosofie v politických vědách. Jeho specialitou je mezinárodní politika. Dr. Povolný pracoval v Carnegie Endowment for International Peace v Paříži a New Yorku. V letech 1954-1957 byl činným u Quakerů ve Filadelfii a Tokiu. Svou profesorskou dráhu zahájil v roce 1957, kdy učil politické vědy na universitě v Chicagu, odkud o rok později odešel na Lawrence University.

V padesátých letech dr. Povolný byl zvolen do zastupitelstva Rady svobodného Československa, kde se později stal členem výboru. V roce 1972 byl jedním z členů pracovní komise Rady, jejímž úkolem bylo připravit pracovní a osobní reorganizaci Rady. Na schůzi zastupitelstva Rady ve Washingtoně v září 1974 byl dr. Povolný zvolen předsedou.

Dr. Povolný je jedním z mnoha poúnorových politických uprchlíků, kteří se rozhodli pro akademickou dráhu a kteří v cizině dělají čest své staré vlasti.

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1358 FIRST AVENUE, CORNER 73rd STREET - NEW YORK

Nejmodernější zařízení a vším pohodlím vybavená restaurace.

• Nejjemnější československá kuchyně včetně všech pražských specialit: pečená husa a kachna, vepřová pečeně, svíčková a zajíc na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importovaný plzeňský prazdroj na čepu. Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. do 11 hod. noční každý den. "Special Luncheons" 12 Noon — 4 P.M. Monday to Saturday. • O rezervaci volejte: YU 8-3505 — RH 4-9787

Prátele:

VÁNOCE se blíží

Váš vánoční dárek TUZEX rychle objednejte u staré spolehlivé firm

ALEŠ, autoriz. zástupce TUZEXU

pouze na této adrese:

ALEŠ, 1371 FIRST AVE., NEW YORK, NY. 10021

Hodláte-li navštívit ČSR v příštím roce, obraťte se na naše oddělení:

ALEŠ Travel Agency,

1371 First Ave., New York, NY 10021

Obstaráme letenky (za ceny leteckých společností), visa, etc.

NEDOHONÍ . . .

(Dokonč. ze str. 2.)

rodního plynu a masa vede Amerika před Sovětským svazem o 50 až 400 procent. Sovětský svaz vede v soutěži s Amerikou jen nepatrně Američan 47 hodin, Rus 166 hodin. Na ledničku pracuje Američan 47 hodin, Rus 166 hodin. Na barevný televizor odvede Američan 86 hodin práce, Rus — 780 hodin. Lacinější je v Sovětském svazu jen nájemné a plyn. Telefon stojí přibližně stejně tolik v Americe jako v Rusku.

V otázce transportu: Američan si může koupit osobní automobil za sedmiměsíční mzdu, Rus musí pracovat na osobní automobil skoro 38 měsíců. Benzin je v Sovětském svazu o 120 procent dražší než v USA. V Sovětském svazu jsou nepatrně lacinější letenky a jízdenky v autobusové dopravě.

26. října t. r. je páté výročí skonu našeho drahého manžela, otce a dědečka

Jana Snížka

Páté výročí stálého zármutku nad předčasným jeho odchodem. S láskou vzpomínají:

BOŽENA, manželka

PAVEL, syn s manželkou

Krajanské divadlo J. Snížka vás zve na představení v neděli dne 24. října 1976 ve 3 hod. odpo. v Českém domově v Astorii.

In Memoriam

V TĚCHTO DNECH VZPOMÍNÁME
5. VÝROČÍ ÚMRTÍ SPISOVATELE
A DRAMATIKA, ZAKLADATELE
KRAJANSKÉHO DIVADLA

Jana Snížka

NEZAPOMENEME . . .

Soubor Jana Snížka
Krajanské divadlo

Katyn - problém bez konce

Bývalý předseda "Zvláštní komise pro vyšetření a přešetření okolností zastřelení zajatých polských důstojníků fašistickým nacistickým invazorem v katynském lese," osobní Stalinův a Molotovův lékař dr. Nikolaj Burděnko dostal jednoho dne po válce ve svém moskevském bytě v Tverskaja ul. návštěvu svého přítele Olšanského, zaměstnance sovětské vlády v sovětské okupační zóně poraženého Německa. Vzpomínalo se na válečné události a řeč se stočila i na Katyn. Burděnko tehdy řekl Olšanskému: "Takových Katynů je na území SSSR bez debaty více než jeden. Stačilo by přeorat naši matičku Rossiju, jenže my musíme nechat plnou vinu na Němcích. Tenkrát jsem se odebral na Stalinův osobní rozkaz jako předseda vyšetřující komise na místa toho hrůzného činu a co jsem mohl zjistit? Při všech svatých ikonách — mrtvolky byly staré čtyři roky. Smrt byla tedy způsobena v roce 1940. Pro me jako lékaře je to nepopíratelný fakt. Naši kamarádi od NKVD udělali kardinální botu!"

Burděnko zemřel předčasně v roce 1946 a Olšanský se závčas odsunul na Západ.

Polský plukovník Berling, který v roce 1943 ještě jako major jednal se zástupcem šéfa NKVD Merkulovem o propuštění zajatých polských důstojníků ze zajateckých táborů v Kozielsku, Starobielsku a Ostaškovu slyšel tenkrát na svoje vlastní uši z Merkulových úst, že důstojníci "o nichž je řeč, nejsou již k mání." Tentýž pan Berling pováhal pak 30. ledna 1944 pokřtěcky prohlásit na sešlosti pracovníků NKVD ve vile v katynském lese, tedy několik málo kroků od hromadných hrobů: "Ti, které dnes se smutkem v duši vzpomínáme — padli do rukou našich úhlavních nepřátel — Němců. Hroby polských mučedníků v katynském lese volají o pomstu. Jsme připraveni pomstít naše druhy. A my je pomstíme!"

Po něm pronesl neméně pokřtěckou řeč nějaký major od NKVD, který mimo jiné navrhl, aby se uspořádala sbírka, z jejíhož výtěžku by se nakoupily zbraně k provedení závazku pomsty. Peníze se vybraly, ale ve víru válečných událostí se po nich slehla zem. Možná, že byly propity na zdraví zavražděných.

Polský exilový min. předseda Mikolajczyk se vrátil po válce z Londýna do Var-

šavy a převzal funkci místopředsedy vlády s křeslem ministra zemědělství. V červnu 1945 v interviewu na otázku, zda by si přál konečného vyšetření katynského hlavolamu bez váhání prohlásil: "Bylo by to v zájmu polského národa a lidu!" To ovšem neměl říkat. Jeho kádrový posudek byl londýnským pobytem již tak dost skvrnitý, den ze dne se zhoršoval, až konečně byl Mikolajczyk donucen r. 1947 odstoupit z obou funkcí a aby si zachránil zdřavou kůži, emigroval podruhé.

Polský spisovatel Goetel byl v roce 1943 pozván "Mezinárodní komisí pro vyšetření zločinu v Katyně," kterou po odhalení hromadných hrobů svolaly německé vojenské a politické organizace, k exhumacím. Jeho konečná zpráva byla totožná s posudky lékařů a vědců, že jediným možným viníkem hromadného vraždění je SSSR. Po válce byl na Goetela činěn permanentní psychický i fyzický nátlak, aby svoji tehdejší výpověď v neprospěch SSSR prohlásil za od Němců vynucenou. Goetel odmítl a když se vyhrožování stávalo čím dál tím nesnesitelnější, emigroval.

V italské vesnici Recceone navštívil jednoho krásného dne polského exilového novináře Kaweckého jakýsi Alex Dobrowolski, adjutant polského vojenského atašé v Římě. Kaweckí se zúčastnil na pozvání Němců jako novinář exhumace obětí katynského masakru a napsal o tom objektivní zprávu. Dobrowolski nabídl Kaweckimu velký obnos v západních valutách, když veřejně prohlásí svoji tehdejší zprávu za vynucenou německými fašisty. Kaweckí odmítl uchýlit se ke lži a ujel tajně do USA.

Švédský deník Dagens Nyheter přinesl dne 13. 2. 1948 zprávu, podle které byl zavražděn v Polsku dr. Roman Martini, pověřenec polské vlády "vyšetřením" katynského případu. Martini došel k jednoznačnému závěru, že zločin mohou mít na svědomí jenom a pouze Sověti. Proto musel zemřít.

Když se ustavila v americkém kongresu na jare 1952 komise, která si vzala za úkol zjistit konečnou a jedinou pravdu o katynském zločinu, napsala polská Trybuna ludu — "Vláda polské lidové republiky sděluje: S nevyslovitelnou ošklivostí proklíná všechny polský lid cynické provokace amerických imperialistů, spoluviníků na zavraždění

polských občanů v Katyně."

Z československé, tehdy vlastně z "protektorátní" strany byl do Němcí svolané Mezinárodní komise povolán jeden z nejlepších vědců soudního lékařství, prof. dr. Hájek, profesor Karlovy Univerzity. Ten tehdy s ostatními vědci podepsal závěrečný protokol, z něhož jednoznačně vysvítá neodvolatelná vina SSSR. Po válce byl prof. Hájek souzen, vystaven neslýchanému teroru a násilí ze strany čs. komunistů, bylo vyhrožováno jemu a jeho rodině. Profesor Hájek zlomen odvolal. V Bulharsku odvolal i jeho kolega dr. Markov.

Ostatní účastníci, kteří tenkrát ještě nebyli vystaveni nátlaku a teroru prosovětských komunistů, zůstali i nadále věrni své závěrečné zprávě a přesvědčení o vině SSSR (dr. Orsos z Maďarska a dr. Miloslavě z Jugoslávie, uprchl později do USA).

A jak tomu bylo v USA? Pentagonu byly již v zimě 1942 známe okolnosti o zmizelých. George Howard Earle, politik a důstojník americké NAVY, dřívější vyslanec v Bulharsku a Rakousku, od roku 1943 pověřenec prezidenta F. D. Roosevelta pro otázky Balkánu v Turecku, předložil americké vládě v květnu 1944 svoji zprávu o Katyně. Za několik dnů byl přijat prezidentem, který mu řekl: "George, to všechno, co tady tvrdíte je německá propaganda, rozumíte? Jsem si naprosto jist, že Rusové v tom prsty nemají." G. H. Earle byl zdrcen. Po válce sdělil prezidentu H. Trumanovi dopisem ze dne 22. 3. 1945, že hodlá teď, po skončení evropské války uvěřením zprávu o Katyně, kterou prezident Roosevelt zkonfiskoval. Již 28. 3. obdržel od Trumana odpověď: "... nejen, že si to nepřeji, já Vám to zakazuji!" Následovalo Earlovo přeložení na Samoa.

Nadporučík John H. van Vliet byl za války v německém zajetí. Spolu se zajatým kapitánem Donal-

dem B. Stewartem navštívil na rozkaz Němců Katyn v době, kdy tam pracovala Mezinárodní komise. Po válce, již plk. van Vliet předal generálu tajné služby NAVY (odd. G-2) Clayton Bissellovi zprávu o průběhu exhumace. Zpráva byla okamžitě uložena do trezoru CIA a pisateli nařízeno "přísné mlčení."

Americký soudce u Mezinárodního soudu s válečnými zločinci v Norimberku, Robert H. Jackson obdržel 26. 2. 1946 od amer. CIA nepřímé doporučení, "aby potlačil sovětskou vinu na zločinu v Katyně, ale aby současně nepřítizil souzeným nacistům."

V polském vysílání "Hlasu Ameriky" bylo zakázáno vyslovit nahlas slovo "Katyn."

Podobně jako Američani, tak i Britové se vyhýbali se mohli zmínce o Katyně. Případy, kdy přišli v nacistických zajateckých táborech o život třeba i jenom jednotliví britští zajatci, byly britskými úřady přísně vyšetřovány a celkem bylo za tyto zločiny proti ženevské konvenci popraveno 13 německých provinilců. Tak se stalo i v případě zastřelení padesáti britských zajatců-leteců v táboře v Saganu, tak se stalo i těm, kteří nechali dne 27. 5. 1940 zastřelit 90 britských zajatých vojáků 2. bataliónu Royal Norfolk Regiment, který tehdy operoval v Pas de Calais. A Huny, odpovědné za zavraždění 15.000 polských zajatců by nechali volně pobíhat po světě? To je Britům nepodobné! V roce 1942 byl zajat Stalinův syn Jakob a převezen do zajateckého tábora v Lübecku, kde si žil "jako prase v žitě." Po odhalení hromadných hrobů v Katyně prohlásil zajatý synáček Džugašvili ke světu snad jedinému příteli, npr. Lewszewskimu: "To je rámusu pro 10 nebo 15 tisíc nějakých Poláků. Při kolektivizaci Ukrajiny zařvaly tři milióny lidí. Ale Poláci? Byla to stejně jen samá inteligence a to je ten nejnebezpečnější element a proto musí být vyhlazena!" A ještě dodal: "Ale byli likvidováni dale-

V NEW YORKU O PRAZE

New York Times se ve zprávě svého východoevropského dopisovatele Paula Hofmanna zabýval poměrně velkou kulturní událostí — totiž vydáním nejnovější Hrabalovy knihy Postřižiny nakladatelstvím Československý spisovatel. Tato kniha vyšla už předtím v Edici Petlice a že nyní mohla spatřit světlo oficiálního světa může mít podle New York Times dva důvody. Buď Hrabalovu sebekritiku před řadou měsíců, nebo nový trend v československé kultuře. V té souvi-

NA LEPŠÍ K VAŠATOVI

slosti Hofmann píše o nebyvalých počtech dosud ignorovanému a umlčovanému básníkovi Jaroslavu Seifertovi, který byl výmluvným podporovatelem Dubčekových reforem a nedávno spolupodepsal dopis Husákovi na obranu čs. politických vězňů.

Nyní slavil pětasedmdesátiny a vláda mu poslala oficiální blahopřání. Oslavné články se také objevily v tisku. Navíc: vláda povolila nové vydání jeho básní z druhé světové války. Nicméně Seifertova nová tvorba vychází stále ještě v podzemí.

ko lidštěji, než by to udělali fašisti."

To je jen několik málo případů, které odhalují podstatu a provedení zločinu. Nabízí se plno dalších otázek — proč to, proč ono? Jde snad o tzv. gentleman-agreement za slibovaný vstup Rusů do války proti Japoncům po boku Spojenců — za vteřinu dvanáct? At' již důvody zamlčování pravdy byly a jsou všelijaké — patnáct tisíc mrtvých z katynského lesa žaluje všechny ty, kteří nemají ještě ani dnes odvahu zavolat do širého světa prostoprostou pravdu.

Patnáct tisíc mučedníků by si to zasloužilo.

JAN RYBA

Č. S. A.

Nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy životních pojištění plně zabezpečujících vaši ochranu. — Rovněž nabízíme pojistky poskytnuté pravidelný starobní důchod jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

RUDOLPH PEŠEK, 145 87 Seventh Ave., Whitestone, L.I. N.Y. 11357 — tel. (212) 767-9746

GEORGE POSPISHIL, 24 West End Ave., Westwood, N. J. 07675 — tel. (201) 664-6511

ANEBO PŘÍMO:

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA

"PIONEER OF FRATERNAL LIFE INSURANCE"

CSA PLAZA, 2701 S. HARLEM AVENUE, BERWYN, IL 60402

Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

OSN: CO STOJÍ- A CO DÁVÁ?

Je organizace Spojených národů užitečná? A kdo platí největší příspěvky na udržování chodu Spojených národů a přidružených organizací? Podle nejnovější statistiky, kterou vydala OSN, bude stát administrativní chod této organizace v roce 1976 celkem 370 milionů dolarů. Na tento rozpočet platí Spojené státy 92 milionů 300 tisíc dolarů, tedy skoro 25 procent celkového rozpočtu. 16 komunistických zemí včetně Sovětského svazu platí 93 milionů 300 tisíc dolarů, tedy 25 celých 2 desetiny celkového rozpočtu. 78 tak zvaných nezúčastněných zemí platí z celkového rozpočtu jen 4

celá 4. desetiny procenta. Na rozvojové akce Spojených národů, které stojí celkem 459 milionů dolarů, platí Spojené státy 100 milionů dolarů, tedy 22 procent celkového rozpočtu — kdežto 16 komunistických zemí platí na celkový rozpočet jen 2,7 procenta. Stejný obraz poskytuje rozpočet organizace Spojených národů pro výživu a zemědělství, která se zase a především stará o pomoc zaoštalým respektive hladovějícím zemím. Na její celkový rozpočet ve výši 395 milionů dolarů přispívají Spojené státy 24 procenty, zatímco 16 komunistických zemí necelými třemi procenty.

Na pomoc palestinským uprchlíkům vydá letos OSN 107 milionů dolarů. Spojené státy na ni přispějí 42 miliony, tedy 40 procenty celkového rozpočtu, 16 komunistických zemí jen částkou 25.000 dolarů, která ve vyčíslení v celkovém rozpočtu znamená nulla celá dvě setiny procenta. A tak bychom mohli pokračovat. Při tom je znám nevrlý postoj většiny tak zvaných nezúčastněných — neangažovaných zemí ke Spojeným státům. Většina těchto zemí hlasuje zásadně vždy pro nejradikálnější resoluce v jedné řadě se zeměmi komunistického bloku. Někdy se zdá jako by většinu delegátů v OSN opustil zdravý úsudek. To vysvětluje četné kritické hlasy ve Spojených státech, které se ptají, zdali si Spojené národy opravdu zasluhují tak velkou finanční pomoc Ameriky. Mnozí kritikové se také domnívají, že by Spojeným státům mnohem více prospěly bilaterální úmluvy o pomoci s jednotlivými zeměmi. — V této souvislosti je zajímavé, co hlásili při zahájení letošního podzimního zasedání OSN američtí korespondenti z různých světových metropolí o postoji různých zemí k OSN. Tady je zestručnělý přehled jejich hlášení . . .

Paříž. — Francie si nedělá iluze o Spojených národech, ale francouzská vláda se domnívá, že OSN hraje přece jenom určitou roli při zmírňování nepokojů ve světě.

Ottawa. — Podle názoru kanadské vlády nebyly Spojené národy vytvořeny proto, aby odstranily každé napětí, ale jako nástroj, který může pomoci napětí zmenšovat.

Tokio. — „Něco je lepší než nic“ — to je názor Japonců na OSN. Japonci kritizují, že každá země, byť třeba miniaturní království, má v OSN jeden hlas. To mrzáčí efektivitu celé organizace.

Řím. — Italští oficiální mluvčí označují OSN jen za velmi omezený nástroj míru.

Moskva. — Sovětský svaz podobně jako Spojené státy neuznává OSN jako efektivní nástroj diplomacie. Pro Kreml je OSN důležité jen jako propagandistické fórum.

PRCI, PRCI!

Před deseti, či patnácti roky zveřejnilo Svobodné slovo jeden pěkný kreslený vtip: blahobytně vypadající pán, představující bezpochybně tzv. „devizového cizince“ ze Spolkové republiky, se malebně svíjí před dvěma dveřmi, opatřenými diskretními nápisy MUŽI a ŽENY. Zmíněný muž z posledních sil zoufale skučí: „Bin ich 'müci', oder 'cény'?!“

Vtip se mě velmi líbil a v duchu jsem obdivoval toho, kdo jej vymyslel. Dnes onoho srandistu více neuctívám, neboť jsem nabyl přesvědčení, že se vůbec nejednalo o žádný vtip, nýbrž pouze o komickou situaci, jaká se kdysi a kdesi v ČSR skutečně odehrála. K této dedukci mě totiž přivedla jistá dáma, která dala při láhvince červeného vína k dobru následující příhodu.

Neznámý Švýcar zapředl náhodně rozhovor s naší dámou a byl značně zvědav, kde byla milostivá potrefe na svým neodolatelným slovanským přízvukem. Dáma odpověděla po pravdě a Švýcar se rozzářil: „V naší kanceláři je jeden váš krajan a já jsem se od něho naučil jedno české slovo!“ „Óh!“, utrousila blaseovaně dobrá to žena, preventivně znachovatelka a dosti nejistě se otázala: „Kteréžto slovo?“

„Prci!“, vyrazil ze sebe Švýcar a protože hovořil k dámě poměrně atraktivní, spiklenecky opakoval: „Prci, prci!“

„Víte vy vůbec, milý pane,“ zeptala se šokovaná dáma svého protějšku, „co to vaše české slovo vlastně znamená?“

„Jawohl!“, pravil Švýcar — „prci — das heisst: es regnet . . .!“

Jiří Čejka

POLITICKÝ EXTREMISMUS NEPOPULÁRNÍ

Volby do německého spolkového sněmu znovu prokázaly, že v Německé spolkové republice pevně zakotvila demokracie a že západní Němci politický extremismus, ať už pravicového nebo levicového ražení, odmítají. Všechny radikální strany, přestože mohly svůj program propagovat nejen vlastním tiskem, ale i rozhlasem a televízi, nezískaly dohromady ani jedno procento voličů. Ukázalo se, že jsou to pouhé skupinky a sekty, které jsou odsouzeny žít nadále na nejzazší periferii západoněmecké politické scény.

Krajně pravicová Strana národně-demokratická, která bývala zastoupena v některých zemských sněmech a roku 1962 se 4,3 procenty hlasů málem pronikla i do spolkového sněmu, tentokrát dostala jen 112.428 hlasů — což představuje z celkového počtu odevzdaných hlasů pouhé tři desetiny procenta. Stejně špatně nebo ještě hůře dopadly i strany levicové radikální, včetně Německé strany komunistické DKP, vydatně podporované Sovětským svazem a východním Berlínem. Tě projevily důvěru rovněž jen tři desetiny procenta voličů. Poněkud lépe obstála DKP jen při komunálních volbách v porýnských průmyslových městech Bottropu a v Gladbecku, kde byli někteří její kandidáti zvoleni alespoň do obecních rad. Německá komunistická strana se vydává za jedinou spolehlivou ohlášky komunistických idejí, ne všichni němečtí levicoví radikálové ji však za takovou pokládají. Její odpůrci, včetně těch z řad takzvané nové levice, ji pranýřují jako služku Moskvy o východního Berlína. Nová levice není ovšem homogenním celkem. Je to mozaika několika maoistických a trockistických skupin, které se spolu hašterí a z nichž každá šla do voleb samostatně. Nejvýznamnější z nich je maoistická skupina, která vystupuje pod názvem Komunistická strana Německa KPD, ale ani ta nedokázala podchytnout více než jednu desetinu procenta voličů. S pouhou jednou desetinou procenta ztroskotal také Komunistický svaz západního

Německa KBW, který sdružuje především radikální studenty. Do volebního boje se letos přihlásila poprvé i skupina s honosným názvem Evropská dělnická strana — která je pokládána za odnož celkem bezvýznamné Americké dělnické strany, ale pro ni, ačkoliv disponovala poměrně velkými finančními prostředky záhadného původu, se vyslovilo jen 6.851 voličů.

Mezi politické skupiny, které, přestože vyvíjejí činnost už řadu let, opět při volbách propadly, patří také Akční sdružení Nezávislých Němců, AUD. Dříve propagovalo neutralisaci Německa, nyní však podporuje východní politiku bonnské vlády. V předvolební kampani burcovalo hlavně proti zbrojení, proti stavbě atomových reaktorů a proti znečišťování životního prostředí. Má stoupence především mezi mládeží, ale ne mnoho. Hlasy mu odevzdalo jen 22.272 voličů, to znamená pouhá jedna desetina procenta.

Všechny extremistické skupiny ztroskotaly tak jako obvykle i tentokrát především proto, že se jim nepodařilo zakotvit v dělnických vrstvách. Německým dělníkům se vede příliš dobře a po revolučních změnách netouží.

Hercova devadesátka

Pražský herec František Kovářík se dožil, jak už jsme psali, požehnaného věku 90 let. Stále se ještě objevuje v menších rolích v čs. televizi nebo na divadelních prknech. Před krátkým časem se ukázal i na scéně Národního divadla v Praze ve hře Dáma není k pálení a dokázal, co ještě jako devadesátník fysicky zvládne. Jubilant vedl poměrně neklidný život. V roce 1906 se vydal do Ameriky, kde se živil jako nosič, skladník, prodavač, typograf, psal lokálky a soudníčky pro chicagské noviny a zahrál si tu a tam i v českých divadelních společnostech; jednou dokonce i s nezapomenutelným idolem našich dědečků a otců Mařenkou Zieglerovou, tehdy superhvězdou první světové velikosti. Po návratu domů jezdil s divadelními kočovnými společnostmi po vlastech českých, až se konečně usadil v Divadle na Vinohradech.

XI. Vsesokolský slet v Praze 1948

jehož vydání komunistická vláda v Praze roku 1948 zakázala, vyšel s fotografickou přílohou jako dokument doby v curyšské Konfrontaci u příležitosti IV. sletu svobodného sokolstva v zahraničí.

Tento památník uspořádali Marie Provazníková a Pavel Javor. Můžete objednat — v Evropě na adrese:

• Konfrontation AG, Im Struppen 1, CH-8048 Zürich, Switzerland

v Kanadě a v Americe na adrese:

• Konfrontation SA P. O. Box 794, Peterborough, Ont. Canada K9J 7A2 za cenu: 30,— sFr nebo US \$12.00

PŮLNOČNÍ UDÁLOST

Zaznamenáváme incident, k němuž došlo nedávno o půlnoci v Moskvě. Když chtěl dopisovatel listu New York Times Christopher Wren odvézt laureáta Nobelovy ceny míru Andreje Sacharova a jeho manželku po večeři ze svého moskevského bytu, vyskočili dva muži v civilu z vozu parkujícího před vchodem, pořídili asi 6 fotografických snímků ze vzdálenosti tří až pěti metrů, a pak odjeli tak náhle, že amerického novináře málem zranili. Symptomatické pro poměry v Sovětském svazu je, že policisté střežící vchod do obytného bloku pro cizince, se ani nepokusili zakročit.

Nepřehlédněte, prosíme!

Prosíme všechny naše evropské předplatitele, aby veškerou korespondenci řídili od tohoto dne výhradně na švýcarskou adresu Evropských Listů: EL (Evropské Listy) Postfach 606, 8058-Zürich Flughafen, Switzerland. Poněvadž jsme zrušili bankovní i poštovní konto ve Frankfurtu v západním Německu, řiďte laskavě veškeré platby ve prospěch EL na: Schweizerischer Bankverein, 8033 Zürich, s poznámkou „z. G. Americké Listy P5-622.890.“

Evropské Listy

Z KALENDÁŘE KRAJANSKÝCH AKCÍ A PROGRAMŮ:

• Schůzky v Norimberku každý čtvrtek na Velehradu, Zufuhrstr. 8, tel. 0911/26684.

• Možnost rekreace v Německu u švýcarských hranic, ve Schwarzwald. Budova církevní organizace Opus bonum, místo pro 15-20 osob s možností vaření, les, zdravé podnebí, vhodné pro revma a nemoci krevního oběhu.